

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 lipca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. odmówił S. K. umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego wraz z 5 % opłatą na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 18 418,16 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że sytuacja materialna i zdrowotna wnioskodawcy jest trudna, nie stwierdzono jednak szczególnych okoliczności, uzasadniających umorzenie zadłużenia. Wnioskodawca ma dochód w postaci zasiłku stałego w wysokości 542,73 zł miesięcznie. Samodzielnie prowadzi gospodarstwo domowe i ponosi stałe wydatki na utrzymanie i koszty leczenia w wysokości około 257 zł. Nie legitymuje się orzeczeniem o niezdolności do pracy lub niepełnosprawności, stwierdzającym całkowitą i trwałą niezdolność do podjęcia zatrudnienia z powodów zdrowotnych. Umorzenia należności nie uzasadniają niewielkie dochody oraz trudna sytuacja finansowa. Zła kondycja finansowa jest bowiem cechą większości zobowiązanych, za których świadczenia wypłacał fundusz alimentacyjny

/ decyzja k. 43- 45 akt ZUS/.

W dniu 21 lipca 2016 r wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji ZUS. Wskazał, że ma problemy zdrowotne. Utrzymuje się z zasiłku w wysokości 542,73 zł. Podejmuje starania w kierunku znalezienia zatrudnienia i nie jest w stanie z uwagi na trudną sytuację finansową uregulować nawet minimalnej kwoty na rzecz funduszu

/odwołanie k. 2/.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu skarżonej decyzji

/odpowiedź na odwołanie k. 6-7/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Wnioskodawca S. K., urodzony (...), ma wykształcenie zawodowe. Pracował jako obuwnik, kierowca wózków transportowych, rzeźnik, gospodarz domu. Aktualnie nie pracuje.

/ okoliczności bezsporne/.

Wnioskodawca ma problemy zdrowotne. Od 2001 roku cierpi na padaczkę. Podejmuje starania w kierunku podjęcia zatrudnienia. W sumie przepracował około 17 lat. Od maja 2016 r ma przyznany zasiłek stały w kwocie 542,73 zł miesięcznie. Ponosi koszty utrzymania w wysokości około 400 złotych i opłaty na leczenie w wysokości około 40 – 50 zł , spłaca na bieżąco zadłużenie za telewizję około 150 zł. Wnioskodawca był karany około 10 lat temu za pobicie oraz za kradzież. Przebywał w zakładzie karnym kilkukrotnie.

/ zeznania wnioskodawcy e- protokół rozprawy z dnia 13 października 2016 r 00:01:11 – 00:13:57 płyta CD k. 68 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 15 marca 2017 r k. 109 -109 odwrót, , pismo MOPS- u z dn. 02.06.2016 r k.33 akt ZUS/.

Z punktu widzenia neurologicznego wnioskodawca jest czasowo niezdolny do pracy przez okres 2 lat, przy całkowitym zakazie spożywania alkoholu i zaleceniu systematycznego leczenia odwykowego i neurologicznego. Rozpoznano u niego znaczne zaburzenia statyki ciała, zaburzenia koordynacji ruchowej o typie ataksji pp. mózdkowej na bazie przewlekłego nadużywania alkoholu. Poza wieloletnią padaczką wnioskodawca ma cechy zespołu psychoorganicznego, którego głównym objawem są zaburzenia pamięci i zdolności kojarzenia. Wnioskodawca pozostaje pod opieką poradni lekarskiej neurologicznej. Napady padaczkowe występują u niego średnio 2- 3 razy w tygodniu. Poza tym samoistnie ma łzawienie z oczu oraz odczuwa drętwienie nóg.

/ opinia biegłego lekarza z zakresu medycyny pracy P. R. k. 85 – 91 /.

Wnioskodawca ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności od 08 kwietnia 2016 r do 31 maja 2018 r. Ma naruszoną sprawność organizmu i jest zdolny do podejmowania zatrudnienia w warunkach pracy chronionej, dostosowanych do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności.

/ orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 56/.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie jako niezasadne podlega oddaleniu.

Na podstawie art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 114, ze zm.) w szczególnie uzasadnionych przypadkach, związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Ustawa nie wskazuje, nawet przykładowo sytuacji, w których umorzenie może nastąpić, dając tym samym możliwość indywidualnej oceny każdej konkretnej sprawy. Pewną wskazówką jest użycie przez ustawodawcę sformułowania „szczególnie uzasadniony przypadek”, co wskazuje, że umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń może mieć miejsce jedynie wyjątkowo, gdy sytuacja rodzinna i majątkowa osoby zobowiązanej jest na tyle trudna, że nie jest ona w stanie spłacić tych należności, a zwrot określonych kwot byłby trudny do sprostania, także dla przeciętnego obywatela.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, jako przypadki szczególnie uzasadnione, związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają poddane kontroli sądowej umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego, uznaje się niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie, sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie na bieżąco, ani w dającej się przewidzieć perspektywie, regulować obarczających go zaległości alimentacyjnych, bez uszczerbku dla jego zdrowia oraz naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r. sygn. I UK 119/10, opubl. LEX nr 686798/. Do przyjęcia, że zachodzi "szczególnie uzasadniony przypadek" pozwalający na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego nie wystarcza przy tym ustalenie, że zobowiązany aktualnie nie posiada środków utrzymania, ale konieczna jest także ocena, że przy uwzględnieniu jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych nie będzie on w stanie - również w przyszłości - spłacać tych należności, bez narażania siebie i swojej rodziny na pozbawienie możliwości zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 kwietnia 2007 r. sygn. III AUa 336/06, opubl. LEX nr 446757, Biul.SAKa (...)/.

Przepis art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 114) na pierwszym miejscu, jako podstawę do umorzenia należności wskazuje sytuację zdrowotną zobowiązanego. Na pewno nie każda choroba, nawet ciężka, może być podstawą zastosowania ulg wynikających z tego przepisu. Jednak choroba psychiczna, która pozbawia zobowiązanego wglądu w jego stan psychiczny, istniejąca od wielu lat i niepoddająca się leczeniu, jest taką okolicznością o wyjątkowym charakterze (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 grudnia 2015 r sygn. akt III AUa 1098/15).

Zatem nawet trudna sytuacja materialna lub zdrowotna osoby ubiegającej się o umorzenie należności alimentacyjnych nie może być samoistną podstawą do wydania decyzji uwzględniającej wniosek, gdyż nie chodzi tutaj o przypadki "uzasadnione", ale "szczególnie uzasadnione", a więc takie, które mają charakter wyjątkowy, losowy, nietypowy. Są to więc sytuacje nadzwyczajne, powstałe w wyniku zdarzenia niezależnego od zobowiązanego, w następstwie którego jego sytuacja uległa takiemu pogorszeniu, że nie jest on w stanie na bieżąco spłacać swoich należności, a nadto nie ma perspektywy poprawy i zmiany tej sytuacji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 grudnia 2015 r sygn. akt AUa 472/15).

Przepis art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1456 ze zm.) stanowi regulację wyjątkową, a więc nie może być interpretowany rozszerzająco. Wprawdzie nie wymienia się w nim enumeratywnie żadnych przypadków okoliczności „szczególnie uzasadnionych”, ale nie ma wątpliwości, że mając na uwadze sytuację ekonomiczną kraju, wysoki poziom bezrobocia i trudności w odnalezieniu się na rynku pracy osób z różnych grup wiekowych, wykładnia nie może zmierzać do tego, aby wskazany przepis, wbrew woli ustawodawcy, stał się zasadą a nie wyjątkiem. Zatem nawet trudna sytuacja materialna lub zdrowotna osoby ubiegającej się o umorzenie należności alimentacyjnych nie może być samoistną podstawą do wydania decyzji uwzględniającej wniosek, gdyż nie chodzi o przypadki „uzasadnione”, ale „szczególnie uzasadnione”.

Przesłanki do umorzenia należności na rzecz funduszu nie wyczerpuje fakt, że zadłużenie jest większe niż możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego do alimentacji. Nawet brak stałych dochodów i związana z tym trudna sytuacja materialna, nie jest jeszcze okolicznością kwalifikującą do umorzenia zadłużenia alimentacyjnego, gdyż uruchomienie wypłat z funduszu następowało właśnie wówczas, gdy dłużnik nie posiadał majątku ani dochodów podlegających egzekucji. Decyzja o umorzeniu zaległości nie może także działać zachęcająco w stosunku do osób zobowiązanych do alimentacji, do korzystania z instytucji umorzenia zaległości wobec likwidowanego funduszu w miejsce osobistych starań o zaspokojenie obowiązku alimentacyjnego przez wiele lat (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie III AUa 1285/13)

Brak stałych dochodów i związana z tym trudna sytuacja materialna jest niewątpliwie okolicznością dotyczącą wszystkich dłużników alimentacyjnych, gdyż uruchomienie funduszu alimentacyjnego następuje tylko wówczas, gdy dłużnik nie ma majątku ani dochodów podlegających egzekucji. Ale ta okoliczność nie może premiować umorzeniem należności, nie można bowiem z wyjątku, o jakim mowa w art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, czynić zasady.

Przekładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że wnioskodawca ma niewątpliwie problemy zdrowotne o podłożu neurologicznym, lecz nie mogą one stanowić podstawy do umorzenia należności funduszu alimentacyjnego, bowiem stwierdzone u niego schorzenia powodują jego niezdolność do pracy, ale na okres dwóch lat. Nie mają zatem charakteru stałego, co mogłoby stanowić podstawę do umorzenia należności jako zaistnienie bezpowrotnej perspektywy poprawy sytuacji finansowej i braku rokowań co do, chociażby częściowej spłaty należności na rzecz funduszu.

W niniejszej sprawie u wnioskodawcy istnieje perspektywa poprawy stanu jego zdrowia i stąd stwierdzony u niego czasowy okres dwuletni niezdolności do pracy. Zmiana tej sytuacji jego stanu zdrowia w dużej mierze zależy bowiem od postępowania samego wnioskodawcy odnośnie wskazanych zaleceń lekarskich. Dotyczą one zakazu spożywania alkoholu i systematycznego leczenia odwykowego i neurologicznego.

W świetle tak poczynionych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, który w rozumieniu przepisu art. 68 ust. 1 ustawy uzasadniałby odwołującemu się umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego. Ustalona sytuacja osobista i zdrowotna wnioskodawcy jest faktycznie trudna. Należy jednak zgodzić się z oceną organu rentowego, że sytuacja jego nie może zostać zakwalifikowana jako szczególnie uzasadniona. Przede wszystkim sytuacja wnioskodawcy nie ma charakteru trwałego i uniemożliwiającego spłatę zadłużenia wobec funduszu w przyszłości. Wnioskodawca posiada źródło dochodów w postaci zasiłku, a wobec tego nie utracił możliwości spłaty zadłużenia, zaś schorzenia, na które cierpi, w obecnym stanie zdrowia nie czynią go osobą niezdolną do pracy na stałe.

Tym samym, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc odwołanie oddalił i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

W punkcie 2 sentencji wyroku Sąd przyznał ze Skarbu Państwa – Kasy Sądu Okręgowego w Łodzi dla radcy prawnego R. W. kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote osiemdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zgodnie z § 4 ust 3 i § 15 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z

urzędu z dnia 22 października 2015 r (Dz. U. z 2015 r poz.1805) uznając, że wkład pracy pełnomocnika uzasadnia wysokość zasądzonej opłaty.

ZARZĄDZENIE

- odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy

D.D-Z.